

NORTURA SA
Postboks 360 Økern
0513 OSLO

Att: Morten Olsen

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
N-4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 56 88 11
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Rapport: Inspeksjon ved Nortura Sa avd. Eggpakkeri Hå 2. oktober 2018

Kontrollnummer: 2018.013.I.FMRO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Wenche Dybing, Daglig leder, Nærbø kyllingslakt AS
Morten Olsen, Nortura Sa avd. Eggpakkeri Hå
Dag Roar Reime, Daglig leder, Hå Kylling AS
Arne Sakshaug, Prosjektleder SKALA

Fra Fylkesmannen i Rogaland:

Kristin Espeset
Kristian Falnes Solberg

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved *Nortura Sa avd. Eggpakkeri Hå*, heretter forkortet Nortura, sitt anlegg på Kviamarka i Hå kommune 2. oktober 2018. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to (2) uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen registrerte 6 avvik etter denne inspeksjonen:

- 1 - Nortura har ikke mål for det ytre miljø og ikke system for miljøledelse.
- 2 - Nortura har ikke utredet nødvendig pipehøyde
- 3 - Nortura bryter utslippsgrensene for suspendert stoff.
- 4 - Nortura har ikke foretatt utslippskontroll i tråd med kravene i tillatelsen, det er ikke etablert system for daglig prøvetaking og analyse av organisk stoff, og det er ikke undersøkt utslippsnivået for suspendert stoff, partikkelfordelingen av suspendert stoff og innholdet av fett.
- 5 - Nortura har ikke utredet energiledelse, energiregnskap og overskuddsenergi.
- 6 - Nortura har ikke sendt inn oppdatert miljørisikoanalyse.

Avvikene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Fylkesmannen har 2 anmerkninger etter inspeksjonen:

- 1 – Det mottatte kartet over VA-ledningene er ufullstendig
- 2 – Det er ikke mottatt underretning om navneendring og bedriftsstrukturer.

Nortura må sende en skriftlig bekreftelse **innen 1. april 2019** som dokumenterer at avvikene er rettet, jf. pkt. 6 på side 9 i denne rapporten. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 9.

Med hilsen

Mariann Størksen
Fungerende
seksjonsleder

Kristian F. Solberg
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Kristian F. Solberg
Saksbehandler telefon: 51 56 89 28
E-post: fmrokso@fylkesmannen.no

Kopi til:

NÆRBØ KYLLINGSLAKT AS	Næringsvegen 25	4365	NÆRBØ
IVAR IKS	Postboks 8134	4069	Stavanger
Hå kommune	Postboks 24	4368	Varhaug
HÅ KYLLING AS	Næringsvegen 25	4365	NÆRBØ

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Kontrollert virksomhet

Navn: Nortura Sa avd. Eggpakkeri Hå	Anleggsnr.¹: 1119.0017.01
Organisasjons-/bedrifts.nr.: 973 151 002	Eies av (org.nr): 938752648
Kommune: Hå	Sist kontrollert:
NACE-kode: 10.120 – Bearbeiding og konservering av fjørfekjøtt. Anleggsaktivitet²: Drift av slakterier med en produksjonskapasitet på over 50 tonn skrotter/dag.	Risikoklasse:
Tillatelse gitt: 23.11.2015	Sist endret: -
Postadresse: Postboks 360 Økern	
Besøksadresse: Næringsveien 25, 4365 Nærbø	
E-postadresse: morten.olsen@Nortura.no.	

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i en landsdekkende kontrollaksjon av fiskeforedlingsbedrifter, slakterier og kjøttbearbeidende industri. Inspeksjonen er også en del av Fylkesmannen sitt risikobaserte industritilsyn for i år. Inspeksjonen ble formelt varslet i brev datert 19.09.2018.

Inspeksjonstema

Tema i Miljødirektoratets aksjonen vil være knyttet til bl.a.:

- Måleprogram og utslippskontroll
- Styring av renseanlegg/-innretninger/-utstyr
- Utslippsforhold
- Håndtering av avfall og biprodukter
- Kjemikalier
- Internkontroll

I tillegg ønsket Fylkesmannen å vurdere:

- Prøvetaking og måling
- Energoptimalisering
- Status for avløpssystemet
- Status for nytt renseanlegg

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

¹ Dette er løpenummeret anlegget har i Miljødirektoratets (og Fylkesmannens) database kalt *Forurensning*

² Dette er aktiviteten anlegget «er tildelt» i Miljødirektoratets (og Fylkesmannens) database kalt *Forurensning*, jf. også vedlegg 1, pkt. 6.4 i forurensningsforskriftens kapittel 36.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov, forskrift eller tillatelse.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og Fylkesmannen å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- *Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*, av 13. mars 1981, med senere endringer.
- *Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Nortura SA avd. Slakteri Hå*, gitt av Fylkesmannen 03.05.2011.
- *Produktkontrollloven*
- *Avfallsforskriften*
- *Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)*, kapittel 39 om gebyrer.
- *Internkontrollforskriften*

Øvrig dokumentgrunnlaget ved inspeksjonen var:

- *Egenkontrollrapporter.*
- *Kommunale oppgaver over volum brukt og fakturert vann og volum fakturert/målt avløp.*
- *Kommunale oppgaver over påslipp til kommunalt nett.*
- *Notater fra Aquateam COWI i 2014 og 2015 om prøvetaking i bedrifter på Kviamarka.*
- *Søknaden fra Nortura i 2013.*
- *Presentasjoner ved inspeksjonen.*
- *Mottatt dokumentasjon om risikoanalyse, kjemikaliesubstitusjon og ledningskart.*

4. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Nortura har ikke mål for det ytre miljø og ikke system for miljøledelse.

Avvik fra:

Internkontrollforskriftens § 5, pkt. 4, tillatelsens pkt. 2.6 – System for internkontroll og pkt. 2.7 System for miljøledelse.

Kommentarer:

Ved inspeksjonen ble det forklart at Nortura i Hå ikke hadde noen klare mål for ytre miljø. Bedriften hadde heller ikke noe miljøstyringssystem. Nortura har dermed ingen målstatus, evaluering av måloppnåelse eller handlingsplan for å øke måloppnåelsen.

Internkontrollforskriftens § 5, pkt. 4 setter krav om at det skal eksistere skriftlige mål for helse, miljø og sikkerhet, og pkt. 7 setter krav om at det skal iverksettes skriftlige rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av krav hjemlet i bl.a. forurensningslovverket. I tillatelsens pkt. 2.6 er plikten til å ha et internkontrollsystem presisert og i pkt. 2.7 er det formulert et krav om at bedriften skal ha et system for miljøledelse i samsvar med IPPC-direktivet.³ I saksutredningen for tillatelsen er dette kommentert i større grad og det er akseptert at systemet utformes etter NS-EN ISO 14001:2015.

Vi forstår at Nortura som konsern har det som ble kalt et styringssystem og ved å gå nærmere inn på konsernets nettsider, ser det ut for at konsernet som sådan har overordnede miljø- og klimamål med konkrete mål om klimanøytralitet innen 2050. Nortura i Hå hadde oversikt over utviklingen av vann- og energibruk, og det er mål om å minimalisere vannforbruket så mye som mulig pr. slaktet enhet. I forhold til miljø og energisamarbeid, ble det opplyst at bedriften hadde en intensjonsavtale med Jæren Fjernvarme om mulig påkopling til fjernvarmesystemet som også inkluderer biogassanlegget på Grødalaland. Bedriften har en eldre påslippsavtale med Hå kommune som gjelder avløpsvann, men forklarer at de i utgangspunktet forholder seg til tillatelsen gitt av Fylkesmannen. Utover det finnes ikke noen klare skriftlige planer som setter konkrete mål for miljøarbeidet ved bedriften.

Avvik 2

Nortura har ikke utredet nødvendig pipehøyde.

Avvik fra:

Tillatelsens pkt. 4.2 – Luft

Kommentarer:

Nortura har installert to fyringsanlegg med til sammen ca. 2,1 MW installert effekt. Ved inspeksjonen ble det etterlyst en pipehøydeberegning i forbindelse med utslipp av brenngasser fra anlegget. Bedriften hadde ikke laget en slik. Det ble påpekt at en slik beregning var satt som krav i tillatelsen og at bedriften skulle ha sendt en slik til Fylkesmannen innen 1. oktober 2016. Opprinnelig krav i forrige tillatelse var 1. november 2005.

Avvik 3

Nortura bryter utslippsgrensene for suspendert stoff og prøvene er ikke oppbevart og sendt på riktig måte.

Avvik fra:

Tillatelsens pkt. 3.1.1 - Utslippsbegrensninger og 11.1.5 i pkt. 11.1 – Utslippskontroll og målinger

Kommentarer:

Ved gjennomgang av egenkontrollrapporten for 2017, ble det pekt på at utslippskonsentrasjonene av suspendert stoff var for høye. Fylkesmannen forklarte at bl.a. prøvetaking og måling vil være tema for et tilsyn. Nortura svarte at nå var det installert nytt renseanlegg som blir satt i drift i uke 27 dette året. Det var derfor forhåpninger til at utslippsnivået til suspendert stoff var redusert, men ved tilsynet ble det konstatert, dog bare vha. en døgnblandprøve, at utslippsnivået var ca. 100 % overskredet.

Nortura opplyser at vannprøver fryses ned og sendes til laboratorium. Dette vil kunne påvirke analyseresultatet av suspendert stoff.

---

³ Endret til IED-direktivet

Avvik 4

Nortura har ikke foretatt utslippskontroll i tråd med kravene i tillatelsen, det er ikke etablert system for daglig prøvetaking og analyse av organisk stoff, og det er ikke undersøkt utslippsnivået for suspendert stoff, partikkelfordelingen av suspendert stoff og innholdet av fett.

Avvik fra:

Tillatelsens pkt. 11.1, 11.1.1 og 11.1.5 – Utslippskontroll og målinger, pkt. 13.1 – Analyser av utslippsnivå og pkt. 13.2 - Utredninger.

Kommentarer:

Pr i dag har Nortura et meget godt system for overvåking og styring av avløpsvannet gjennom de ulike trinn fra fettavskilleren via pumpekummer, silanlegg, luftet utjevningstank og til påslipp i kommunalt nett. Det måles belastning på de ulike silene, mengde avløpsvann pumpet til utjevning, oksygeninnhold i utjevningstanken og volum til avløpsnett. Silbelte, fettavskiller og innløps-/utløpsstrømmer kameraovervåkes. Det måles/logges også temperatur og pH i avløpsvannet når det slippes ut og det er tilrettelagt for prøvetaking av et samlet avløp.

Utslippskontroll

Mht. prøvetaking, har Nortura lagt til grunn månedlige avløpsprøver og det er sett bort fra kravene i tillatelsens kapittel 11. Dermed blir alle beregninger basert på en døgnblandprøve pr. måned istedenfor at prøvesyklusen skulle gå over 4 uker i en periode med høy produksjon. I slike perioder skulle det også tas døgnblandprøver og timesblandprøver for å undersøke om kravene i tillatelsens pkt. 3.1.1 ble tilfredsstillt. For at bedriften skulle kunne ha kontroll på en daglig basis, ble det også krevd i tillatelsens pkt. 11.1.5 at det skulle etableres et system for kontinuerlig prøvetaking slik at det daglig kan analyseres for organisk stoff som f. eks. TOC. Ved stabile utslipp, kunne prøvetakingshyppigheten endres.

Samtidig er det et krav i tillatelsens pkt. 11.1.1.g at prøver av fett skal tas i utløpet av fettavskilleren. Når avløpet fra mottaksområdet blandes med avløpet fra fettutskilleren, vil det skje en fortykning av fettkonsentrasjoner

Utredninger

Nortura hadde silanlegg med 1 mm lysåpning og det ble satt som krav i tillatelsens pkt. 13.1 at det skulle gjennomføres en undersøkelse av utslippsnivået for organisk stoff slik at partiklenes størrelsesfordeling ble dokumentert. I følge tillatelsens pkt. 13.2 skulle det bl.a. utredes hvilken effekt ulike silåpninger ville ha på avløpsvannet. Undersøkelsen skulle vært startet opp 1. mars 2016 og rapportert innen 1. august 2016 av en uavhengig konsulent. Det ble opplyst av konsulenten fra Skala at det ble valgt 8 mm lysåpning siden en åpning på 4 mm førte til tetting av filteret, men det er ikke utført eller rapportert noen undersøkelse av partiklenes størrelsesfordeling.

Nye forutsetninger

Etter at det nye renseanlegget ble satt i drift, er alt avløp fra mottaksområdet/fjøset og fra fettutskilleren blitt samlet før det ledes videre til utjevningstanken. Med en oppholdstid i utjevningstanken på 2,5 døgn, er det sannsynlig at det vil være små variasjoner i konsentrasjonene som slippes ut på kommunalt nett. Dermed kan det være aktuelt å revurdere de analyser som kreves i tillatelsens kapittel 11. Men så langt har Nortura bare vist til én døgnblandprøve. Hvis denne er representativ for utslippsnivået, viser det seg at utslippet av fett er redusert med over 85 %. Også innholdet av organisk stoff (BOF) er sterkt redusert med ca. 50 %. Utslippsnivået av suspendert stoff er det samme som tidligere.

Det er sannsynlig at tilførselene av luft i utjevningstanken vil kunne redusere BOF-nivået. Det er vanlig å sedimentere ut omsatt BOF som suspendert stoff etter en slik behandling, men her slippes alt ut på avløpsnett. Vi vet heller ikke effekten som avløpsledningen har på BOF og suspendert stoff når avløpsvannet kommer fram til renseanlegget på Grødalaland.

Det er fremdeles ukjent hva som er virkningen på konsentrasjonene i utslippet fra den belufte utjevningstanken når det bare eksisterer en analyse fra en døgnprøve. Det kan se ut for at BOF-nivået reduseres vesentlig i utjevningstanken, men det skjer lite med suspendert stoff. Det er behov for en bedre dokumentasjon av innløpskonsentrasjoner og utløpskonsentrasjoner. Det mangler fremdeles en undersøkelse av nivået av suspendert stoff og partikkelfordelingen, og det er usikkert om beluftningen i utjevningstanken bidrar til å øke nivået av suspendert stoff. For at analysene av utslipp fra utjevningstanken skal være representative, må lufteanlegget være i drift og det må være god sirkulasjon i utjevningstanken. Dersom dette ikke skjer vil f. eks. fett flyte på toppen og ikke bli pumpet ut siden pumpeinntaket er lavt plassert.

Det nye forutsetningene kan gjøre det aktuelt å endre kravene til utslippskontroll i tillatelsen. Dette er noe Nortura i så fall må søke om. En slik søknad må bl.a. begrunnes i en utredning om virkemåten til de nye rensenhetene og en bedre karakterisering av avløpsvannet

Avvik 5

Nortura har ikke utredet energiledelse, energiregnskap og bruk av overskuddsenergi.

Avvik fra:

Tillatelsens pkt. 8.1, 8.2 og 8.3.

Kommentarer:

Nortura lager oversikter over eget energiforbruk delt opp i bruk av el-kraft og gass. Dette blir så rapportert til konsernet og det lages oversikt på konsernnivå. Nortura forklarte også om planer for kopling til et utvidet fjernvarmeanlegg. Mht. energiledelse ble det forklart at de tre bedriftene som holder til i samme hus, Nærbø kyllingslakt AS, Nortura Sa avd. Eggpakkeri Hå og Hå Kylling AS, møtes en gang i måneden. Utover dette ser det ikke ut for at det er konkrete tiltak i forhold til hva som tillatelsen krever. Bl.a. skulle Nortura ha sendt inn en beskrivelse av et energistyringssystem og hvordan det var tilpasset Norsk Standard, innen 1. september 2016. Nortura har logging av temperatur i avløpsvannet og det er sikkert sjekk av temperatur til bruksvann internt, men det er ikke presentert et system for energilogging og det er ikke laget et energiregnskap. Det er usikkert i hvilken grad energi aktivt gjenvinnes internt eller stilles til rådighet for naboer.

Avvik 6

Nortura har ikke sendt inn oppdatert miljørisikoanalyse.

Avvik fra:

Tillatelsens pkt. 10.1

Kommentarer:

Ved tilsynet ble Fylkesmannen orientert om Norturas Redningsstab/Beredskapsgruppe og det ble informert om rutine for varsling av IVAR og Hå kommune ved unormale forhold som påvirker avløpsvannet. Etter tilsynet ble Fylkesmannen tilsendt en risikoanalyse for bedriften: «*Nortura Hå / NKS – Risikoanalyse – Brann & industrivern*» som er datert 2. november 2017. Denne tar opp mange

faktorer som bedriften må fokusere på i sin beredskap og forebyggende arbeid. Men det er ikke en miljørisikoanalyse selv om det er tatt med to hendelser som en har vurdert som risiko for miljøet: utslipp av vaskekjemi og utslipp av ammoniakk.

Fylkesmannen vurderte en tidligere miljørisikoanalyse og konkluderte i tillatelsen at det var behov for en revisjon av denne. En revidert miljørisikoanalyse skulle foreligge pr. 1. september 2016. Fylkesmannen har ikke mottatt en slik oppdatering.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1.

Det mottatte kartet over VA-ledningene er ufullstendig.

Kommentarer:

Bygget inneholder 3 bedrifter det en bedrift driver mottak av egg, den andre driver kyllingslakt mens den tredje stykker og pakker kylling. Det er behov for å kjenne til hvor de ulike avløpene leder vann fra og dimensjonene på alle ledd i avløps-/rensesystemet. Derfor stiller tillatelsen krav om at Fylkesmannen skal tilsendes ledningskartverk innen 1. september 2016. Fylkesmannen mottok ikke noe kart og ved tilsynet ble et slikt kart etterlyst. Nortura opplyste at de hadde et slikt kart og kunne sende det digitalt i ettertid.

Fylkesmannen mottok et digitalt kart, og sammen med kopi av skjermbildene fra styringsanlegget til renseanlegget, får vi et godt bilde av renseanlegget og de ytre delene. Men det savnes mer detaljerte oversikter over ledningsnettets internt.

Anmerkning 2.

Det er ikke mottatt underretning om navneendring og bedriftsstrukturer.

Kommentarer:

I tillatelsens pkt. 15 står det følgende: «*Ved vesentlige endringer i organisasjonen som kan få noe å si for tillatelsen, skal fylkesmannen ha melding fra styret i bedriften om de gjeldende eierforhold og eventuelt endrede personlige ansvarsforhold som betyr noe for denne tillatelsen, jfr. pkt. 1.1. og pkt. 2.6.*»

Gjeldende tillatelse (datert 23/11-15) er gitt til Nortura SA avd. Slakteri Hå og til organisasjonsnummer (bedriftsnummer) 973 151 002. Dette bedriftsnummeret tilhører i dag Nortura Sa avd. Eggpakkeri Hå (registrert 23/2-95) som er ansvarlig for tillatelsen og for alt som skjer på anlegget i Næringsvegen 25, 4365 Nærbø. Fylkesmannen er ikke varslet om navneendringen og gjorde ferdig tillatelsen i forhold til søknaden. Bedriften eies av samvirkeforetaket Nortura SA (Org. nr. 938752648).

Men firmaet som utfører selve slaktingen på anlegget, er Nærbø kyllingslakt AS (etablert 10/12-02). Dette firmaet eies av Nortura SA (50 %) og Den Stolte Hane AS (50 %). Ferdig slaktet kylling kjøpes av Den Stolte Hane AS og Hå Kylling AS. Slaktingen er en vesentlig prosess og et viktig grunnlag for tillatelsen. Nærbø kyllingslakt AS har ikke fått tillatelse til denne aktiviteten og det er viktig at de formelle forhold er i orden i forhold til tillatelsen.

Hå Kylling AS (etablert 26/10-16) eies av Jæder Ådne Espeland AS (50 %) og Nortura SA (50 %). Det er dette firmaet som stykker og foredler kylling på det aktuelle anlegget. Denne endringen bidrar til å gjøre ansvarsforhold uklare og Fylkesmannen har ikke mottatt noen melding om omorganiseringen. Hå Kylling AS har ikke fått tillatelse til denne aktiviteten.

I internkontrollforskriftens § 6 står det bl.a.: «*Når flere virksomheter utøver arbeid på samme arbeidsplass, skal de, når det er nødvendig, skriftlig avtale hvem av dem som skal ha ansvaret for å samordne internkontrollen for deres felles aktiviteter eller områder. Kommer slik avtale ikke i stand, kan tilsynsmyndighetene bestemme hvem av dem som skal ha dette ansvaret.*». Nortura er den dominerende aktøren på stedet og vil som sådan ha en plikt til å samordne HMS-arbeid og dermed også være ansvarlig for tillatelsen. I slike tilfeller krever Fylkesmannen skriftlige avtaler mellom partene om ansvaret for innholdet i tillatelsen.

Dette innebærer at det må være en juridisk ansvarlig enhet som ivaretar alle forhold som gjelder tillatelsen og det må være en person som følger opp alle praktiske sider av tillatelsen og som står for rapportering og kontakt med forurensningsmyndighetene.

Det vil være nødvendig med en mindre endring av tillatelsen der slike forhold legges til grunn og det forutsettes videre kontakt med Fylkesmannen i denne saken.

6. Oppfølging etter inspeksjonen

Nortura plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten, jf. forurensingsloven § 49. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må bedriften **innen 1. april 2019** bekrefte skriftlig hvordan avvikene er rettet. Dersom bedriften ikke klarer å rette opp avvikene innen denne fristen, skal den innen samme frist redegjøre for årsaken og oversende oss en tidfestet handlingsplan for gjenværende retting. Vi ber også om at bedriften samtidig kommenterer hvordan temaene som anmerkes blir fulgt opp.

Nortura har nå fått nytt renseanlegg og ny utjevningstank. Det er også satt av plass til framtidig flotasjonstank, slamtank og til en slamcontainer. Premissene for utslipp er helt andre enn da kravene i tillatelsen ble fastsatt, bl.a. i forhold til prøvetaking. Men bare en bedre karakterisering av avløpsvannet og en undersøkelse av effekten til utjevningstanken kan verifisere dette. Dette er noe som kan tas opp i forbindelse med en endring av tillatelsen, jf. anmerkning 2 og kommentarene til avvik 4. Det kan da være nødvendig med en mindre høring av saken. Vi forutsetter at Nortura tar kontakt med Fylkesmannen for å avklare forholdene rundt en endret tillatelse.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmropost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Rogaland v/Kristian Falnes Solberg.

7. Vedtak om gebyr

Nortura må betale gebyr for kontrollen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-1 og 39-7. I brev datert 19. september 2018 varsles det om at meieriet skal betale NOK 22 800,- for tilsynet, jf. forurensningsforskriftens §§ 39-1 og 39-7. Det er ikke mottatt kommentarer til varselet

Fylkesmannen vedtar med dette et gebyr på kr. 22 800,- for inspeksjonen jf. forurensningsforskriftens § 39-7., gebyrsats 2. Denne satsen representerer 4 dagsverk inkl. tilsynsdagen. Faktura for inspeksjonen vil bli sendt ut fra Miljødirektoratet.

8. Klageadgang

Vedtak om fastsettelse av gebyr og gebyrsats, kan påklages etter reglene i forvaltningsloven om klage over enkeltvedtak. Klage sendes Miljødirektoratet innen tre (3) uker fra melding om vedtaket er mottatt. Eventuell, begrunnet klage rettes til Miljø-direktoratet og sendes Fylkesmannen i Rogaland.

Vedtaket om skriftlig tilbakemelding kan påklages innen tre (3) dager etter at pålegget er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen.

9. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannen sin postjournal (jf. offentleglova). Kopi av rapporten er i tillegg oversendt Hå kommune og IVAR IKS.